

Білінська Наталія Олександрівна,
студентка спеціальності 8.03060101 «Менеджмент
організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)»
економічного факультету Подільського державного
аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський
Науковий керівник: к.е.н., доцент Ткачук В.В.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Сільське господарство - це комплекс технологічно і організаційно взаємозв'язаних галузей, які у своїй сукупності утворюють збалансовану, заінтегровану і структурно завершену систему, функціонально-компонентна структура якої підпорядкована стабільному нарощуванню продовольчої продукції землеробства і тваринництва [4,с.119].

Ринок вважається економічним феноменом товарного виробництва, який забезпечує ефективне його функціонування і вирішує проблеми попиту споживачів. Серед науковців виділяють два напрями визначення ринку, зокрема: класичне та маркетингове. Відповідно до класичного трактування, ринок – це відповідним чином сформована система економічних відносин між суб'єктами господарювання.

Так, у фінансовому словнику-довіднику за ред. М.Я. Дем'яненка окреслено: ринок є системою економічних відносин, що складається у процесі виробництва, обігу й розподілу товарів, а також руху грошових коштів, для яких характерна свобода суб'єктів у виборі покупців та продавців, визначенні цін, формуванні й використанні матеріальних і фінансових ресурсів” [1,с. 388]. У сучасному трактуванні формування економічної категорії ринку пов'язується із значною маркетинговою складовою. За визначенням Ф.Котлера, ринок – це сукупність існуючих і потенційних покупців товару. За таким визначенням ринок являється проміжною ланкою, яка поєднує товаровиробників і споживачів продукції [2,с.112].

Ефективний ринок як сукупність економічних відносин, що складаються в сфері обміну з приводу реалізації сільськогосподарської продукції, функціонує на базі єдиних економічних законів. Головним серед них є: закон вартості, відповідно до якого продукція реалізується зважаючи на відрахування з її створення, але за тією вартістю, якою покупець оцінює задоволення відповідних потреб; закон економії ресурсів, що передбачає постійне удосконалення якості продукції з одночасним зниженням рівня витрат.

Порушення цього закону зумовлює неможливість повноцінної дії закону вартості; закон рівноваги, згідно з яким при різних інших умовах обсяг сільськогосподарської продукції, запропонованої до продажу, врівноважується купівельно спроможним попитом потенційних покупців. Іншими словами, ефективний ринок сільськогосподарської продукції зумовлює такі обсяги виробництва, щоб у будь-який момент часу потреби відповідних покупців могли бути забезпечені в повному обсязі, причому за сприятливими для покупця цінами.

Основними ознаками створення і функціонування ефективного ринку сільськогосподарської продукції є конкуренція, право власності і економічна свобода. Об'єктивною умовою досконалої конкуренції виступає створення нормального конкурентного середовища.

Таким чином, під ефективним ринком сільськогосподарської продукції слід розуміти логічно упорядковану систему підприємств, організацій і установ повноцінної інфраструктури, принципів і методів її функціонування відповідно до умов Світової організації торгівлі, яка забезпечує збалансованість попиту і пропозиції, рівноважний ціновий паритет та належний рівень конкурентоспроможності продукції для задоволення зовнішніх вимог міжнародних ринкових відносин та внутрішніх потреб суспільства[3].

Домінування на ринку сільськогосподарської продукції неорганізованих посередницьких структур, що монопольно встановлюють ціни, багаторазовий перепродаж товарів цими структурами призводять до втрат доходів виробників сільськогосподарської продукції та втрат споживачів через завищення роздрібних цін.

Створення мережі оптових ринків необхідно робити поступово. На нижчому рівні створюються спеціалізовані ринки, які рекомендується зробити на базі вже діючих торгових підприємств, а на вищому – використовувати вже налагоджені економічні та господарські зв'язки районних оптових ринків, використовуючи бази споживчої кооперації.

Отже, ефективний ринок сільськогосподарської продукції – це логічно упорядкована система підприємств, організацій та установ повноцінної інфраструктури, принципів і методів її функціонування відповідно до умов світової організації торгівлі, яка забезпечує збалансованість попиту й пропозиції, рівноважний ціновий паритет та належний рівень конкурентоспроможності продукції для задоволення зовнішніх вимог міжнародних ринкових відносин та внутрішніх потреб суспільства. За основу розвитку ефективного ринку сільськогосподарської продукції слугує збалансованість системи "сільськогосподарське виробництво – переробка – оптовий збут – роздрібна торгівля – споживач" та забезпечення динамічної рівноваги між виробництвом (пропозиція) та споживанням (попит).

Список використаних джерел

1. Фінансовий словник-довідник / [за ред. М.Я. Дем'яненка]. – К. : ІАЕ УААН, 2003. – 555 с.
2. Котлер Ф. Основы маркетинга; пер. с англ. / Ф.Котлер. – М. : Прогресс, 1993. – 736 с.
3. Репин В.В. Бизнес-процессы компании: построение, анализ, регламентация / В.В. Репин. – М.: РИА Стандарты и качество, 2007.-240с.
4. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. / І.М.Цимбалюк. - К.: ВД Професіонал, 2008.-624с.